

Л.М. Крайнюк, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Федак, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.І. Бударіна, студ. (*ХДУХТ, Харків*)

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ОЧИМА СТУДЕНТА

Навчальний процес у вищій школі – це система організації навчально-виховної діяльності, в основу якої покладено органічну єдність і взаємозв'язок викладання (діяльність викладача) і вивчення (діяльність студента), спрямованих на досягнення цілей навчання, розвитку особистості студента, його підготовки до професійної діяльності. У процесі навчання відбувається передача накопиченого попередніми поколіннями досвіду і його трансформація. Навчання це окремий, специфічний вид суспільної діяльності, що представляє засіб передачі соціального досвіду. Єдність викладання і вивчення є об'єктивною характеристикою навчального процесу у вищій школі, адже у процесі навчання у вищій школі беруть участь два діючі суб'єкти: викладач, діяльність якого спрямована на управління навчально - пізнавальною діяльністю студента на основі врахування об'єктивних і суб'єктивних закономірностей, принципів, методів, організаційних форм і засобів навчання, та студенти, які в процесі вивчення засвоюють знання, уміння та навички, набувають компетенцій, регламентованих навчальними планами та програмами.

Одним із шляхів підвищення ефективності навчально-виховного процесу у вищому закладі освіти є заохочення студентів до активної навчально - пізнавальної діяльності, свідомого набуття компетенцій, формування у них позитивної мотивації до навчання. Вважаємо, що досягненню зазначених цілей сприятиме збір первинної інформації за допомогою опитування, що надасть можливість одержати інформацію, яка не завжди відображена в документальних джерелах чи доступна прямому спостереженню.

В ННІХТБ силами деканату та активістів студентського самоврядування було проведено роздаткове анкетування серед студентів 1-4 курсів з метою визначення їх відношення до навчально-виховного процесу у нашому університеті. Аналіз відповідей показав, що майже 87% респондентів вважають свою спеціальність перспективною. Це стосується всіх 5 спеціальностей, за якими ведеться підготовка в інституті. До анкет включалися питання стосовно підготовки студентів до різних видів занять в університеті, системи консультування, методики викладання та контролю знань студентів,

тощо. Опитування показало, що переважну більшість свого часу студенти витрачають на підготовку до лабораторних та семінарських занять (90...120 хв), віддаючи їм помітну перевагу в ретельності відвідування (87... 96,5%).

До переваг кредитно-модульної системи організації навчального процесу студенти віднесли такі риси: забезпечує прозорість та відкритість оцінювання (45% опитуваних); підвищує мотивацію до систематичного навчання (58%), сприяє подоланню елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань (43%), є більш об'єктивною (66%). Але, на жаль, майже половина респондентів (45%) мають зауваження до методики викладання дисциплін. Система консультування влаштовує 76...80% опитуваних, як за графіком, так і за якістю.

Серед важливих професійних якостей, якими повинен володіти викладач, студенти віддали перевагу доступності та ясності викладання матеріалу (23%), культурі мови та чіткості дикції (25%), нормальному темпу викладання матеріалу (30%), об'єктивності та справедливості в оцінці знань студентів (15%). На прохання назвати прізвища викладачів, яким найбільшою мірою притаманні вище перераховані професійні якості, студенти найчастіше вказували прізвища проф. Крутового Ж.А., проф. Пивоварова П.П., доц. Самойленко С.О., доц. Серіка М.Л., доц. Горальчука А.Б.

Опитування також дозволило з'ясувати, що більшість студентів задоволена якістю навчального процесу в нашому університеті (78...85%), а меншості було важко відповісти на питання.

Слід зазначити, що на результати опитування впливає маса факторів, які необхідно враховувати при підготовці та проведенні анкетування: місце і обставини проведення опитування; якість фази адаптації, під час якої у респондента створюють мотивацію до відповіді на запитання і готують його до дослідження; анонімність опитування, яка підвищує достовірність отриманих результатів; особливо важливе значення мають структура запитань, мова і стиль їх формулювання, рекомендації щодо заповнення анкети, а також її графічне оформлення. При опитуванні надто важливою є взаємодія обох сторін – учасниць цього процесу.

Вважаємо за необхідне і надалі велику увагу приділяти питанням удосконалення навчально-виховного процесу, оскільки саме у співпраці викладачів та студентів здійснюється формування особистості фахівця, його виховання і соціалізація.